

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА**

Кафедра загальної та соціальної педагогіки

**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИТАННЯ
ДО 75-РІЧЧЯ
ЄВГЕНА СТЕПАНОВИЧА КЛОСА (1934- 1999) –
ПЕДАГОГА, ВЧЕНОГО, ГРОМАДЯНИНА
18 грудня 2009 року**

ПРОГРАМА

Львів - 2009

ЄВГЕН СТЕПАНОВИЧ КЛОС (1934- 1999)

КЛОС Євген Степанович народився 11 травня 1934 р. у м. Любачеві (тепер Республіка Польща) у багатодітній сім'ї хліборобів-господарів. Весною 1945 р. за акцією “Вісла” родину було переселено на Львівщину, в с. Тадані, що біля районного центру Кам’янка-Бузька. Після закінчення середньої школи вступив на фізико-математичний факультет Львівського педагогічного інституту. Проявив нахил до наукової діяльності. Під керівництвом проф. В.С.Міліянчука вивчав явище люмінесценції, проводив експериментальні дослідження з цієї проблеми. Водночас педагогічна практика у львівських СШ № 28 і № 4, приклад талановитого вчителя високої кваліфікації, мудрого і доброзичливого наставника Т. Воскобійник заохотили до вчительської роботи.

Як молодий спеціаліст, у 1955 р. був скерований на Донеччину, де впродовж трьох років працював вчителем фізики і математики у СШ № 26 м.Єнакієво. У 1958–1962 рр. Є.С.Клос – учитель фізики та астрономії у Батятицькій СШ Кам’янка-Бузького р-ну Львівської обл. Проявив себе творчим вчителем, зумів зацікавити учнів до вивчення фізики, участі у фізичному гуртку, прилучити їх до технічної творчості. У 1962 р. переведений на роботу у Львівську середню школу-інтернат № 4 м. Львова.

У 1963 р. на посаді асистента кафедри загальної фізики розпочав свою роботу у Львівському державному університеті імені Івана Франка, де яскраво розкрився його непересічний талант викладача, науковця, керівника. У 1975 р. у Києві захистив кандидатську дисертацію з методики викладання фізики у середній і вищій школі, згодом отримав вчене звання доцента. На багатьох факультетах Університету – біологічному, хімічному, географічному, механіко-математичному, економічному, геологічному, фізичному читав лекції з фізики і методики викладання фізики, керував курсовими і дипломними роботами, здійснював науково-педагогічні дослідження з проблем наступності між середньою і вищою школою у навчанні фізики, співпрацював з учителями середніх шкіл, організовував обласні олімпіади з фізики школярів Львівщини тощо. Паралельно з викладацькою діяльністю керував курсами перепідготовки вчителів фізики при Університеті, відповідав за проходження студентської педагогічної практики.

Його заслугою стало забезпечення на високому рівні роботи кабінету і навчальної лабораторії методики викладання фізики, де вперше був поставлений і методично забезпечений лабораторний практикум з демонстраційного експерименту. На базі кабінету постійно проходили курси підвищення кваліфікації вчителів фізики середніх шкіл Львова і Львівської області. Чимало Є.С.Клос приклався до навчального-методичного забезпечення викладання фахових дисциплін. Побачили світ посібники з методики демонстраційного

експерименту, розв’язування задач, лабораторний практикум з фізики, лекції із загальної методики та ін.

У лютому 1992 р. Є.С.Клос за конкурсом був обраний на посаду завідувача кафедри педагогіки. У 1995 р. йому було присвоєно вчене звання професора. Його наукові інтереси зосереджуються на розробці модульно-рейтингової технології вивчення курсу педагогіки, реорганізації змісту навчальних дисциплін та спецкурсів, керівництві науковою роботою аспірантів та пошукувачів. За його ініціативи були налагоджені контакти з Інститутом педагогіки і психології професійної освіти АПН України, започатковано співробітництво із навчальними і науковими закладами Польщі. На кафедрі активізуються наукові дослідження з історії української освіти і педагогічної думки, вивчення спадщини забутих і маловідомих педагогів і культурно-освітніх діячів.

На посаді завідувача кафедри педагогіки Є.С.Клос не полишав написання навчальної літератури з фізики для учнів і студентів. Загалом науковий і навчально-методичний доробок проф. Клоса Є.С. становить понад 80 публікацій, з яких 10 – навчальні і методичні посібники.

8 лютого 1999 р. помер після важкої хвороби. Похований на міському цвинтарі у м. Пустомити.

Основні друковані праці Є. С. Клоса

1. Є. Клос, М. Печений, Л. Савчин. Лабораторний практикум з фізики. Вид. Львівського університету, 1973.
2. Є. С. Клос, М.С. Шульга. Оптика в демонстраційних експериментах. Посіб. для вчителів, Київ, 1984.
3. Є. С. Клос, Я.Я. Болюбаш, Ю.В. Караван, Н. В. Пастернак. Фізика. Практикум. Львів, 1989.
4. Є. Клос та ін. Російсько-український словник фізичних термінів. Київ, 1994.
5. Є. С. Клос, Ю. В. Караван. Малий фізичний довідник. Львів. 1997.
6. E. Kłos. I.Kurlak. Z historii rozwoju ukraińskiej oświaty – gimnazja klasyczne w Galicji (1864 – 1918) // Edukacja młodego pokolenia polaków i ukraińców w kontekście integracji europejskiej. Nadzieje i zagrożenia. Lublin. 1998.
7. Клос Є., Ковальчук О. Він дбав про розвиток нації [Денис Коренець] // Миколаївщина: зб.наук. праць. Т.1 Львів, 1998.
8. Клос Є.С. Педагогічне діагностування у вищій школі. К., 1998.

**Програма
науково-педагогічних читань**

18 лютого 2009 року

Початок роботи: 15.30 год

I. Відкриття виставки наукових праць Є. С. Клоса

II. “Круглий стіл”: Проф. Є. С. Клос: вчений, педагог, громадянин

ВИСТУПИ:

1. Євген Клос: основні віхи життєвого і творчого шляху

Дмитро Герцюк, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та соціальної педагогіки

2. Науково-педагогічна діяльність Є. С. Клоса у період становлення демократичної національної освіти в Україні 90-х років ХХ ст.

Тетяна Равчина, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки

3. Роль Є. С. Клоса в українсько-польських наукових контактах

Надія Заячківська, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки

4. Про співпрацю над темою “Українське фахове шкільництво в Галичині”

Марія Швед, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки

5. Науково-педагогічна діяльність професора Є.С.Клоса у галузі розвитку методики викладання фізики

Ірина Мицишин, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки

6. Слово про Світлої пам’яті Вчителя

Лариса Ковальчук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки

III. Спогади про Євгена Степановича Клоса

Своїми спогадами про Євгена Степановича Клоса діляться:

1. **Ліля Клос**, дочка Є.С.Клоса, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи Національного університету “Львівська Політехніка”
2. **Ніна Лозинська**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки
3. **Світлана Цюра**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки
4. **Галина Дегтярьова**, кандидат філософських наук, старший науковий співробітник Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти АПН України
5. **Богдана Фуртак**, кандидат педагогічних наук, доцент Львівської академії друкарства
6. **Ярослав Самофал**, кандидат педагогічних наук, доцент Львівського обласного інституту післядипломної освіти
7. **Богдан Добрянський**, доцент Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка

ІНФОРМАЦІЙНЕ ВИДАННЯ

**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИТАННЯ
ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
ЄВГЕНА СТЕПАНОВИЧА КЛОСА (1934-1999)**

18 грудня 2009 року, м. Львів

ПРОГРАМА

**Упорядники Дмитро Герцюк
Ірина Мицишин**

